

Kaip lavinti vaiko kalbą namuose

Kaip paskatinti vaikų kalbos raidą? Ar tai gali padaryti patys tėvai?

Taip. Jie gali labai daug prisidėti prie savo vaiko kalbos lavinimo namuose. Tai nėra sudėtinga, tik reikia tai daryti kasdien. Tėvai turėtų pasinaudoti bent keliomis rekomendacijomis kiekvieną dieną ir vaiko kalba sparčiai lavės, bus pasiekta džiuginančių rezultatų.

Mokykite apibendrinimų, antonimų, laiko santykius reiškiančių žodžių pavadinimų. Mokykloje labai svarbu mokėti atsakyti į klausimus pilnu sakiniu, nuosekliai išdėstyti savo mintis, todėl lavinkite vaiko sugebėjimą rišliai papasakoti. Pradžioje mokykite apibūdinamojo pasakojimo, lyginkite du daiktus, panaudokite siužetinius paveikslėlius, knygelių iliustracijas. Dėliokite paveikslėlių serijas, ir skatinkite papasakoti juose pavaizduotas istorijas. Vaikai mėgsta kurti, todėl žaiskite žaidimą "Tęsk toliau". Kartu stebėkite ir aptarkite televizijos laidas. Raskite laiko kiekvieną dieną po 20 minučių, vaikams garsiai paskaityti kokį nors tekstą, geriausiai tinka pasakėlė. Tokiu būdu lavėja vaiko girdimasis suvokimas, vaizduotė. Vėliau tai padės lengviau formuoti skaitymo bei rašymo įgūdžiams. Tobulinkite gramatinius gebėjimus. Sudarinėkite priesaginius, sudurtinius žodžius, mokykite derinti daiktavardį ir skaitvardį (trys bitės), daiktavardį bei būdvardį (platus kelias), skatinkite taisyklingai vartoti prielinksnius, būdvardžių laipsnius. Šią veiklą galite paversti žaidimu: pvz. Paimkite dėžutę ir pelytę. Sudarinėkite įvairias situacijas ir klauskite: "Kur pasislėpė pelytė?".

Manoma, kad tarp smulkiosios motorikos judesių ir sklendaus vaiko kalbėjimo yra tiesioginis ryšys. Mokslininkai teigia, kad smulkiosios motorikos lavinimas didina galvos smegenų žievės aktyvumą, todėl gerėja kalbėjimas, klausa, rega, dėmesys. Užduotys, lavinančios smulkiąją motoriką:

- įdėti formą į dėžutes su įvairiomis išpjovomis;
- atsegti ir užsegti sagas;
- surinkti į dėžutes įvairaus dydžio akmenėlius, pupas, žirnius, kruopas;
- išdėlioti smulkią mozaiką;
- ritmiškai belsti pieštuku į stalą;
- ritmiškai ploti į stalą;
- suverti žiedus, karoliukus ant virvutės;
- suvyti įvairaus storio spalvotų siūlų kamuoliukus;
- panaudoti pirštų dažus, spausti pirštukais įvairių spalvų dažais ant popieriaus
- sulankstyti servetėles;
- žaisti su popierinėmis lėlėmis.

Gerai išplėtota, taisyklinga kalba yra vienas iš svarbiausių veiksnių, nulemiančių sėkmingą vaiko mokymąsi mokykloje. 6-7 metų vaikas :

- taisyklingai taria visus garsus, skiria juos iš klausos;
- pakartoja įvairaus sudėtingumo ir ilgumo žodžius;
- geba išskirti žodžio garsus, nurodyti jų vietą žodyje;
- tiksliai suvokia savo aplinkoje vartojamų žodžių prasmes, kalbos intonacijas;
- kuria naujus žodžius;
- kalba gramatiškai taisyklinga kalba;

- apibūdina daiktą, nusako esminius jo požymius;
- žodynas vis labiau artėja prie suaugusiųjų. Daugelio autorių nuomone, vaikas moka 8000- 14000 žodžių;
- domisi knygomis, nori deklamuoti eilėraščius, minti mįsles, sekti pasakas;
- geba paklausti, išreikšti nuostabą, pasipiktinimą bei kitus jausmus;
- geba elementariai pasakoti, apibūdinti, svarstyti, diskutuoti, informuoti, aiškinti;
- natūraliai sieja kalbą su vaizdu, garsu, forma, judesiu. Pastebi vaizdų, ženklų, garsų skirtumus ir panašumus;
- imituoja skaitymą apibūdinant iliustracijas;
- suvokia prasmingo teksto sandarą; geba sugalvoti siužetus, komentuoti veiklos žingsnius.

Jei pastebėjote, kad vaikas turi kalbos ir kalbėjimo problemų, kreipkitės į logopedą, kadangi kalbos ir kalbėjimo trūkumai turi įtakos rašybos bei skaitymo įgūdžių formavimuisi mokykloje. Nustačius sutrikimą, išsiaiškinus jo priežastis, bus galima vaikui profesionaliai pagelbėti. Logopedinio darbo sėkmę taip pat lemia glaudus tėvų, auklėtojų, mokytojų bei logopedo bendradarbiavimas.